

Hatástanulmány az EFOP-1.2.7-16-2017-00020 azonosító számú, „Fogom a kezéd !” projekt során megvalósult programok tapasztalatairól

A megye városhálózatának legszembetűnőbb jellegzetessége a nagyváros hiánya: Szekszárd lakónépessége nem haladja meg a 34 ezer főt. Másik fontos sajátossága a kiegyensúlyozottság: a megyeszékhelyen kívül még két, közel 20 ezer lakosú várossal (Dombóvár és Paks) rendelkezik. Paks, mint foglalkoztatási központ, Dombóvár pedig, mint közlekedési csomópont szárnyalják túl a megyeszékhely jelentőségét. Településrendszerének harmadik fontos jellemzője a városhálózat excentrikussága. A megye városai - Tamási és Gyöngyös kivételével - a megye peremén helyezkednek el, tehát a megye középső része város és központhiányos. A térségi és nemzetközi kapcsolatokban az észak-déli irányú vonalak erősek, a keresztirányú, kelet-nyugati tengely nem alakult ki. A megyén belül Dombóvár a legjelentősebb vasúti csomópont. Tolna megye belső szerkezetét és térségi kapcsolatait alapvetően meghatározza az észak-déli irányú Duna-völgy, a Duna mellett kiépült városok és a Dunával párhuzamosan haladó főutak (az M6 gyorsforgalmi út és a 6-os főút). Összességében elmondható, hogy Tolna megyének is elsősorban a fővárossal vannak a legerősebb közlekedési kapcsolatai.

A gyermekvédelem azt a tevékenységrendszert, jogszabályrendszert és intézményrendszert jelenti, amelynek célja a gyermekek családban történő nevelkedésének elősegítése, veszélyeztetettségük megelőzése és megszüntetése, valamint azoknak a gyermekeknek a helyettesítő védelme és a nevelésükről-gondozásukról történő gondoskodás, akik hatósági intézkedés következtében kikerülnek vér szerinti családjukból. A gyermekek védelmének általános szabályait, rendszerét a „Gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény” - közkeletű elnevezéssel a gyermekvédelmi törvény határozza meg.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

**Európai Unió
Európai Szociális
Alap**

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Az ENSZ Gyermekjogi Egyezményével összhangban a gyermekvédelmi törvény a gyermek érdekeit és jogait helyezi előtérbe, elsőbbséget adva a családban történő nevelkedésnek. Ennek érdekében a különböző támogatások széles körét biztosítja a család és a gyermek számára és csak utolsó eszközként teszi lehetővé a családból való kiemelés, azonban ebben az esetben is kiemelt feladatként határozza meg a családba történő visszagondozást.

Gyermekvédelmi szakellátás: a törvény a családjukat átmenetileg, vagy tartósan nélkülözni kényszerülő gyermekek számára a gyermekvédelmi szakellátás biztosítását írja elő. A személyes gondoskodást nyújtó szakellátás keretébe az otthont nyújtó ellátás, az utógondozói ellátás, valamint a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás tartozik. A gyermekvédelmi intézmények az alábbi feladatokat látják el: a 0-18 éves korú átmeneti és tartós nevelésbe vett gyermekek teljes körű ellátása, törvényes képviselése, szükségletüknek megfelelő gondozása, nevelése, tankötelezettségük biztosítása, önálló életvitelük elősegítése, a gyermekvédelmi gondoskodásban nagykorúvá vált fiatal felnőttek (18-25 éves korú) utógondozása, utógondozói ellátása a gyámhivatal elrendelése alapján.

- Otthont nyújtó ellátás: az otthont nyújtó ellátás magában foglalja az elhelyezett gyermek, fiatal teljes körű ellátását (étkeztetés, ruházattal való ellátás, egészségügyi ellátás, gondozásnevelés, oktatás, lakhatás); a családi kapcsolatok fenntartását és a hazakerülést segítő családgondozást - vagy ha ez nem lehetséges, akkor az örökbefogadás elősegítését; valamint a visszailleszkedéshez, az önálló életkezdéshez szükséges utógondozást. Az otthont nyújtó ellátások igénybevételéhez hatósági intézkedés szükséges, amelyet átmeneti és tartós nevelésbe vétel esetén a kerületi gyámhivatal, ideiglenes elhelyezés esetén a gyermekvédelmi törvényben meghatározott hatóságok hozhatnak meg.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A gyermek elhelyezésére a javaslatot szakértői vizsgálat alapján a területi gyermekvédelmi szakszolgálat készíti el. Különleges ellátást kell biztosítani a tartósan beteg ill. fogyatékos, valamint a 3 évesnél fiatalabb gyerekek számára (különleges szükséglet). Speciális ellátást kell biztosítani a súlyos személyiségfejlődési és pszichés zavarokkal küzdő; a súlyos beilleszkedési zavarokat, vagy antiszociális magatartást tanúsító; továbbá a alkohol, drog és egyéb pszichoaktív szerekkel küzdő, szenvedélybeteg gyermekek számára (speciális szükséglet). Az otthont nyújtó ellátások két lehetséges formája a nevelőszülői gondoskodás és a gyermekotthoni elhelyezés:

Nevelőszülő: a hagyományos, valamint a hivatásos nevelőszülő befogadja a szakszolgálat kijelölése alapján a gyámhivatal által átmeneti vagy tartós nevelésbe vett gyermeket. A gondozott gyermek számára a nevelőszülő saját háztartásában biztosítja az egyéni gondozási - nevelési tervnek megfelelően az ellátást. A nevelőszülő elősegíti, hogy a gondozott gyermek sikeresen visszailleszkedjen vérszerinti családjába, illetve örökbefogadó családjába beilleszkedjen. **o Gyermekotthon:** a gyermekotthon megszakítás nélküli munkarend szerint működő bentlakásos gyermekintézmény, amely a gondozott gyermekek számára alaptevékenységként biztosítja az otthont nyújtó ellátást, a fiatal felnőttek számára utógondozói ellátást biztosít, szükség esetén külső férőhelyeket működtet. A gyermekotthonnak legalább 12, legfeljebb 48 fő ellátására alkalmasnak kell lennie. A gyermekotthonokban a gyermekek csoportokban élnek, egy csoport létszáma maximum 12 fő lehet. A gondozást-nevelést szakképzett nevelő(k)ből, gyermekfelügyelőkből és gyermekvédelemi asszisztensekből álló munkacsoport biztosítja. Rajtuk kívül minden gyermekotthonban működik családgondozóutógondozó; pszichológus és fejlesztő pedagógus is. **o Lakásotthoni ellátás:** a gyermekotthon sajátos formája a lakásotthon, amely legfeljebb 12 gyermek részére nyújt ellátást önálló lakásban vagy családi házban, családias körülményeket biztosítva.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A lakásotthonokban kialakított csoportgazdálkodás pedagógiai célja a családi háztartás vezetésének modellezése annak érdekében, hogy a gondozott gyermek képessé váljon saját háztartás vezetésére. A lakásotthoni csoportokban általában 6 munkatársból álló nevelői team foglalkozik az ott elhelyezett gyerekekkel. A speciális ellátás kiterjed a gyermek korához, állapotához és szükségleteihez igazodó oktatásra, szakképzésre, foglalkoztatásra, valamint ápolására, szocializációjára és reszocializációjára, továbbá rehabilitációs és rehabilitációs kezelésére is.

o Befogadó otthoni ellátás: a rendőrség által megtalált, vagy súlyos veszélyeztetés miatt gyámhatóság által azonnali kiemelési igénylő, ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermekek részére a Módszertani Gyermekvédelmi Szakszolgálat befogadó otthonaiban biztosított ellátás. Átmenetileg nyújt segítséget a krízishelyzetben lévő gyermekeknek mindaddig, amíg vagy gyermekvédelmi gondoskodásba kerülnek és a személyiségüknek, életkoruknak megfelelő gondozási helyre kerülnek, vagy visszatérnek családi környezetükbe.

o Anya és gyermeke együttes ellátása: a gyermekotthon a gondozott kérelmére befogadhatja annak saját gyermekét, a gyermek otthontalanná vált szülőjét, valamint a szociális válsághelyzetben lévő várandós anyát is. Cél az anya-gyermek kapcsolat fenntartása, erősítése olyan szintig, hogy a gondozás befejeződésekor együtt tudjanak kilépni az otthonból egy stabil környezetbe. Fontos az is, hogy ez alatt az idő alatt az anyák tanuljanak, és lehetőleg olyan szakmát szerezzenek, amiből később akár önállóan is meg tudnak élni gyermekükkel.

Különleges gyermekotthon (csecsemőotthoni): a különleges gyermekotthon 0-3 éves, koruk miatt sajátos szükségletekkel bíró csecsemők és kisgyermekek ellátását biztosítja.

Utógondozói ellátás: az utógondozói ellátás a gyermekvédelmi szakellátás kimeneti fázisa, a gondozott nagykorúvá válása után, 18-21 éves kor között (nappali tagozaton tanulók esetében 18-25 éves kor között) biztosítható.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Utógondozói ellátásra az a fiatal felnőtt jogosult, aki jövedelméből létfenntartását biztosítani nem tudja; vagy nappali tagozaton (akár középiskolában, akár felsőfokú intézményben) tanulmányokat folytat; vagy szociális bentlakásos intézménybe elhelyezését várja. Az utógondozói ellátás keretében segítséget kell nyújtani a fiatal felnőttek részére az önálló életük megkezdéséhez, és a megélhetésük biztosításához szükséges feltételek kialakításához. Ellátásuk történhet a fiatalot addig gondozó nevelőszülői családban vagy intézményes keretek között: utógondozó otthonban, gyermekotthonban létesített külön ún. utógondozói csoportban, vagy integráltan a kiskorúakat gondozó csoportban. Az utógondozói ellátás célja az ellátásban részesülő fiatal felnőttek azon képességeinek és készségeinek erősítése, amelyek alkalmassá teszik őket az önálló életvitel kialakítására és működtetésére, a saját sorsáért felelősséget vállalni képes felnőtt szerepének elfogadására, a hosszú távú, eredményes társadalmi beilleszkedésre.

A család nélkül felnövő fiatalok emocionális kontrollja eltér a családban élő kortársaknál mért értékektől, a mentális (lelki) állóképességük alacsonyabb szintű a családban nevelkedő gyermekekénél, fiatalokénál. Az állami gyermekvédelemben nevelkedettek későbbi társadalmi beilleszkedése, az életben való boldogulása jóval nehezebb és körülményesebb, mint más csoportoké, ezen fiataloknál a serdülőkor kitüntetett időszakában a deviáns viselkedésformák, valamint a rizikómagatartásformák is halmozottan jelennek meg, ezen belül drog- és alkoholfogyasztásuk magasabb arányú, mint a kortárscsoportoké.

Az állami gyermekvédelemben nevelkedettek társadalmi beilleszkedése, életben való boldogulása jóval nehezebb és körülményesebb, mint más csoportoké: már az 1980-as években készült TBZ kutatások is felhívták a figyelmet arra, hogy az állami gyermekvédelemben nevelkedettek társadalmi beilleszkedése, életben való boldogulása jóval nehezebb és körülményesebb, mint más csoportoké. (Novák 1991, B. Aczél 1986, 1991).

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Novák Mária kutatásában feltette a kérdést - ami ma, a Gyermekvédelmi rendszer strukturális átalakítása után is adekvát -, hogy kik készítették fel őket, egyáltalán felkészítették-e őket arra, amit számon kérünk a fiatal felnőttektől?

Arra, hogy legyen munkakultúrájuk, a tudást, tanulást tekintsék értéknek, legyenek gyökereik, rendelkezzenek otthonnal, stabil párkapcsolattal. Hanák (1985) 48 volt állami gondozottal készült mélyinterjú kutatása is megerősítette, hogy a fiatal felnőttek jellemzően úgy vélték, hogy a nevelőotthon nem készítette fel őket az önálló életre, hiányolták a mindennapi életben való eligazodáshoz szükséges ismereteket. A kérdezettek jelentős többsége általános iskolát végzett túlkorosan vagy kiegészítő iskolában. A munkával kapcsolatos beilleszkedési zavarok legfőbb okaként Hanák azt találta, hogy hiányzott a kérdezettek munkavégzéshez szükséges motivációja, akaratereje, gyakran találkoztak előítélettel és jellemző volt az is, hogy irreális elképzeléseik voltak a jövővel kapcsolatban. A kutatás szerint a volt állami gondozottak szeretnék önvédelemből elrejtteni gyermekvédelmi múltjukat. A gyermekvédelmi gondoskodás sikerességét a rendszerből kikerült fiatal felnőttek társadalmi beilleszkedésén lehetne mérni, viszont erre vonatkozóan korrekt adatok, átfogó kutatások nincsenek. A gyermekvédelmi rendszer átalakulása óta született, idevágó felmérések többnyire csak egy-egy szűk területet érintettek, vagy kis elemszámmal operáltak, a kvalitatív metodikára épülő vizsgálatok pedig nem adnak lehetőséget általánosításra, kizárólag szűk körben érvényesek, pedig a serdülőkor kitüntetett időszaka a deviáns viselkedés megjelenésének, valamint a rizikómagatartásformák megszilárdulásának.

A célcsoport esetében általánosságban elmondhatók, hogy többszörösen traumatizáltak, egyrészt az eredeti családjukban elszenvedett rossz szülői bánásmód, negatív életesemények, másrészt a család és otthonvesztés és az élettörténet folytonosságának megszakadása révén.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A nevelőszülőknél lévő gyermekeknél gyakoriak azok a kora gyermekkori traumatikus élmények (pl. bántalmazás, érzelmi-, fizikai elhanyagolás stb.), amelyek hatással vannak a személyiségfejlődésükre. A szakellátásba kerülő minden gyermeket érint a családból való kikerülés traumája. Még a súlyosan bántalmazó közegből kikerülő gyermeknél is sérül a gyermek állandóság- és biztonságérzete. Az érzelmi és fizikai szükségletek nem megfelelő kielégítéséből adódó hátrányok később egy optimális közegben korrigálhatóak. A nevelőcsaládban lehetővé válik a hibák korrekciója, a hiányosságok pótlása, a rendellenességek kezelése, feldolgozása által. Azokban az esetekben is van teendő, ahol nincs olyan szintű probléma, ami pszichológus bevonását tenné szükségessé. A legtöbb esetben már eleve halmozottan hátrányos helyzetből induló gyerekek meglévő lemaradásai a fenti traumatizálódás hatására hatványozódnak. Képességeik és készségeik fejlesztése, ismereteik bővítése mellett kiemelkedő jelentőségűvé válik személyiségfejlődésük elakadásának oldása, korrekatív élménylehetőségek biztosítása által a hatékonyabb alkalmazkodást segítő szociális kompetenciáik fejlesztése. A projekt által biztosított szolgáltatásoknak jelentős szerepe

A Gyermekvédelemben szocio-kulturális hátrányokkal érkeznek a gyerekek.

Ahhoz, hogy a társadalmunkban boldogulni, beilleszkedni tudó és akaró felnőttként éljenek, életük minden területén segítségre szorulnak.

A pályázat megvalósulásával széleskörű megsegítést kaptak az önálló életvitelük folytatásához.

Családi nap: 25 fő gyermek vett részt a programon, jelenléti ívvel alátámasztva. A családi nap kiemelt program a gyermekotthon életében. A gyermekek vér szerinti családjukkal való kapcsolatát erősítjük vele, a gyámhivatali határozatokban engedélyezett kapcsolatok esetében. A program keretében egészségmegőrző napot is tartottunk.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Az ellátottak boldogan és elégedetten várják családjukat erre a programra. A családi nap hatására szorosabb lett a gyermekek kapcsolata a hozzátartozókkal, vér szerinti családjukkal.

Hagyományteremtő szándékkal indítottuk útnak 2008-ban a Családi Napunkat, mely hagyományt tavaly anyagi okok miatt meg kellett szakítanunk, idén sem lesz rá lehetőségünk. Célunk, hogy a családokkal személyesen találkozzunk, beszéljünk, közben megtapasztalják azt, hogy elfogadjuk őket. Lehetőséget biztosítunk programokon való részvételre: drogprevenció két célcsoportra – szülőknek, dolgozóknak közös tájékoztató: miről ismerik fel, ha a gyermekük/gyermekekünk drogot használt, hova lehet fordulni segítségért – párhuzamosan a felnőttek tájékoztatójával a gyermeknek a megjelent vendéggyerekeknek, testvéreknek, udvarlókknak drogprevenciós foglalkozás a káros testi és személyiségben jelentkező káros hatásairól a kiemelt veszélyről a függőségről – hova fordulhat a szerhasználó ha szeretne leszokni, szakítani a szer használatával. A felvilágosító előadást a RÉV Szenvedélybeteg-segítő szolgálat. A Megyei Rendőrfőkapitányság bűnmegelőzési felvilágosítása. A családi nap egészségmegőrző nappá bővül, amikor a szülőket, testvéreket megjelent udvarlókat, gyerekeinket, dolgozóinkat két egészségügyben jártas dolgozónk vérnyomásméréssel, cukorméréssel segíti egészségi állapotának felméréséhez. Dohányzás káros hatásai két célcsoportnak: felnőtteknek (megjelent vendégeknek) és a gyermekeknek. Különböző leszokást segítő programokról, elérhetőségükről és költségeiről tájékoztatás adása.

Délben közös ebéd a gyermekotthon természetvédelmi parkjában, majd délután kötetlen szabadidős program (egyeztetés a gyámokkal, lehetőséget kapnak a szülők, hogy a gyermekotthon vezetőjével, a csoportnevelőkkel egyéni négy szemközti beszélgetéssel segítsék a gyermekeink nevelési problémáinak megoldását).

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A főzőtanfolyam A gyermekek elhanyagoló családtípusból kerülnek be, a család életvitele a bekerülési ok mögött található. Az anyák nem látják el anyai feladatukat, gyakran alapvető tudással sem rendelkeznek. A gyermekotthonban főzni tanítjuk őket, de a főzés tanítására nincs képzett szakemberünk. Ferencz Péter mester-szakácsoktató magasabb szinten és tudatosan tudja ezt a feladatot ellátni.

Sorsolással többféle ételkészítést tanítunk, az egészséges és magyar hagyományokra épülő táplálkozás ételkészítési eljárások ötvözését várjuk el az oktatótól, aki korszerű főzéstechológiát át tud adni. A gyermekek önállóan vásárolnak be minden alkalomra készülve a főzésre (ár, mennyiség, minőség megtanulása). A vásárlásnál a csoportjainkban zajló főzéseknél a csoportban levő gyermekfelügyelők közül egy mentor segíti a folyamatot. A gyermekotthon lakásotthoni konyháiban biztosítjuk az oktatást, a fenntarthatóságot biztosítva kértünk 4 db gáztűzhelyet, hogy a 14 év feletti gyermekeknek a jövőben is tudjuk tartani a következő években is. A gyermekvédelmi törvény megváltozása is indokolja, mert 12 év feletti kerülnek be a gyermekotthonokba, akiknek az önálló életvitelre felkészítését fel kell gyorsítanunk annál is inkább, mert a nevelésbe vételek megszüntetése után a családba visszakerüléssel ez a tudatos és szakszerű főzésre tanítás vélhetően nem folytatódik. A foglalkozásokon lányok vesznek részt, akik vélhetően anyák lesznek. A csoportbontás szempontja korosztály szerinti, a legidősebbektől haladva. A csoportok kialakításának gyenge pontja a nevelésbe vételek megszüntetése, melynek következtében bizonytalan, hogy a pályázat megvalósulási idején milyen életkor összetételű lesz a gyermekotthonban ellátottak összetétele.

A főzőtanfolyam programjának összeállításakor fontos szerepet játszott a hétköznapi, ünnepnapos ételek bemutatása, tanítása, gyakoroltatása. A cél megvalósult, hogy motiváltak legyenek, önmaguk, családjuk ellátására. Receptkönyv is készül.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Mesterszakács tanította őket az egészséges ételkészítési technológiák figyelembe vételével.

Szexuális felvilágosítás: A gyermekotthonban élő serdülő lányokat láttunk el. Az utóbbi időben megnövekedett az abortuszok száma, ezért megnőtt a jelentősége a prevenciónak, melyet 2 foglalkozás keretében céloztunk meg. Az első foglalkozáson a bizalmi légkör kialakítása volt a cél, a második foglalkozáson a fogamzásgátlás eszközeinek és használatának bemutatása, megtanítása volt a kiemelt feladat. A felvilágosító foglalkozások után a mai napig nem volt abortusz az ellátottak között.

Az internet nem felejt: A gyermekek szórt ismerete az internetről szükségessé tette az internet alapfogalmainak, illetve használatának a tisztázását. A selfiezés veszélyeiről, egyéb internetes zaklatással összefüggő áldozattá válásról, és a saját maguk bűnelkövetővé válásukról kaptak felvilágosítást. Ezekre a problémákra fel kellett készíteni az ellátottakat, kiemelt feladat volt az internet használatával összefüggő jogszabályok megismertetése. A tájékoztatás után tudatosan kerülnek a törvényellenes internetezést.

Ne szívd, mert megszívod: A városi környezetben az ellátottak könnyen illegális szerekhez jutnak. Szükségessé vált a designer, legal light szerek elkerülésére megerősíteni az ellátottak személyiségét. A szerhasználattal összefüggő jogszabályok és büntetőjogi következmények megismertetésével az ellátottak elutasító magatartását szeretnénk növelni a szerek iránt. A foglalkozásokat kis létszámú csoportokban tartottuk, az őszinte megnyilatkozás lehetőségét fenntartva. A foglalkozások hatására a szerhasználatról jobban óvakodnak az ellátottak.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A pályázat szakmai vezetőjeként ezúton szeretném megköszönni a Magyar Kormánynek az UNIO Szociális alapjának, hogy a nagy volumenű módszertani és tárgyi eszköz fejlesztésekre adott lehetőséget.

A felajánlott pályázati lehetőségek a gyermekvédelem további humanizálását és európai szintű szakmai, módszertani munkát tett lehetővé.

Programértékelés

- **Önismereti , kommunikációs konfliktuskezelő tábor – Komárom**

A program sikeresen megvalósult, 10 fő ellátott és 2 szakember részvételével.

A program eredményeként csökkentek az agresszív dühkitörések, a tárgyi eszközök rongálása.

- **Családi napok, Nyílt napok**

Minden gyermekvédelmi szakember számára egyértelmű, hogy a szakellátás elsődleges feladata a nevelésbe vett gyermekek *hazagondozása* – erre pedig csak akkor van esély (a statisztikákat ismerve 18 éves koruk előtt sajnos nem sok), ha a szülővel/szülőkkel való kapcsolatban nem okoz áthidalhatatlan törést a családon kívüli nevelés. A kapcsolattartás támogatását ennek megfelelően a törvény is előírja.

A kapcsolattartás minőségi megvalósulását azonban több tényező is nehezíti:

- Már a családból való kikerülés előtt sem volt megfelelő a gyermek-szülő kapcsolat, ill. a szülő gondozói magatartása, így igen alacsony teherbírásúak a családi kötelékek, a szülő könnyen 'elmarad', vagy csak formálisak a látogatások.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

- Az éretlen, felelősséget vállalni nem tudó szülők nem akarnak, vagy nem képesek erőfeszítéseket tenni helyzetük javítása, gyermekük hazakerülése érdekében, különösen egy-két év elteltével hozzászoknak a kényelmesebb helyzethez.
- A szülők saját megoldhatatlan problémáikkal, létfenntartási nehézségeikkel vannak elfoglalva, így nem tudnak igazán figyelni gyermekük szükségleteire: biztonságot nyújtani, szeretetüket kifejezni, ígéreteiket betartani.

Az esetek legnagyobb részében tehát a gyermekotthonok *aktív szerepvállalására van szükség a szülők bevonása, a kapcsolattartás erősítése érdekében.*

A szülővel – és ez vonatkozik a jelen nem lévő (meghalt, nem ismert, nem látogató) szülőre is – való kapcsolat rendezése, a szülő érzelmi elfogadása a gyermek *személyiségfejlődése* szempontjából is központi jelentőségű: a valahova tartozás érzése, a saját gyökerek ismerete kapaszkodót nyújt, felmenőink, származásunk elfogadása, tisztelete pedig az előfeltétele saját magunk elfogadásának és egészséges önértékelésünknek. Ha a gyermek gyűlöli, elutasítja anyját, undorodik apjától, és hallani sem akar róluk, nagy valószínűséggel – minden jó szándékú nevelői támogatás ellenére – magában és másban sem fog bízni, keresni fogja a bajt, és belül kínozza majd a magány.

A szülőkapcsolat erősítése tehát nemcsak a majdani reintegrálás szempontjából fontos, és nemcsak a gyermek érdeke, hanem a gyermek identitásának alakulásában is meghatározó, és eredményesebb pedagógiai munkát tesz lehetővé.

Amikor azon gondolkodunk, hogy mit tehetünk a szülőkapcsolat erősítése érdekében, legtöbbször a gyermek–szülő diádra fókuszálunk. Az intézményes szakellátásban élő gyermekek elsődleges életterét azonban a gyermek- vagy lakásotthon jelenti, melynek elválaszthatatlan része a nevelői környezet.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Közvetlen hatást – a gyermek esetleges tiltakozása ellenére is – a nevelő gyakorol mindennapjaira, életére (mindez fokozottan igaz a nevelőszülői családban élő gyermekekre), így szülőkapcsolatára is, még ha ennek jelei nem is nyilvánvalóak.

A gyermek–szülő kapcsolatát *csak a gyermek–szülő–nevelő kapcsolatrendszerében* vizsgálhatjuk (ahol *a nevelő* a nevelői környezet, ill. a gyermekkel legintenzívebb kapcsolatban álló személy).

Ez azt is jelenti, hogy *a szülőkapcsolat erősítése nem lehetséges a nevelő(k) részvétele nélkül*, a feladat nem hárulhat családgondozó segítő szakemberekre.

A gyermek érdeke, hogy mind nevelőjével, mind vér szerinti szüleivel pozitív (kölcsonös bizalommal, elfogadással, törődéssel jellemezhető) kapcsolatban legyen.

Az egyensúlyelmélet értelmében a fenti két feltétel csak abban az esetben teljesülhet tartósan – mert a rendszer csak úgy kiegyensúlyozott, stabil – ha a *nevelő–szülő kapcsolata is \oplus* . Ennek kialakítása nem megy tudatos erőfeszítés nélkül, a helyzetből adódóan ugyanis *mind a szülő, mind a nevelő alapvetően negatív érzelmekkel bír a másikkal szemben, tudattalanul felnagyítva ezzel a másik nemkívánatos jellemzőit*. A negatív irányba torzított belső kép nehezíti, sőt akadályozhatja a kapcsolatba lépést, ill. a másik elfogadását a valóságban, ennek kifejezését a kommunikációban.

Gyakorlati lehetőségek

Szülők bevonása a gyermekotthon életébe

- 'Családi nap' szervezése, ahol lehetőség nyílik a találkozásra, pozitív együttes élményekre, modellnyújtásra

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

- Ünnepi alkalmak/rendezvények megtartása a szülők részvételével, ahol a szülők is szerepet kapnak pl. előkészületekben, lebonyolításban, közönségként (pl. gyermekek fellépéssel készülnek), csapattagként (pl. sportversenyeken)

A tapasztalat azt mutatja, hogy a szülők bevonásának sikeressége egyrészt megszólításuk, meghívásuk módjától függ, ezért érdemes személyesen is felkeresni a családtagokat, másrészt biztosítani kell a részvétel objektív feltételeit pl. utazás, ellátás terén nyújtott segítséggel.

Célunk a családi nap minden évben történő megszervezése, melynek keretein belül egy komplex, alapvető kérdéskör kerülne feldolgozásra, mely megfelelő alapot nyújtana a további sikeres munkához.

A program sikeresen megvalósult a mellékelt táblázatban szereplő eredménnyel.

A Nyílt napnál a IV.sz. Gyo. Hőgyész 10 fővel, VIII.sz. Gyo. Szekszárd, 5 fővel valósult meg.

A gyermekvédelmi gondoskodás egyik fő célja a gyermekek hazagondozása a családjukba. A pályázat keretében ennek előmozdítása a Családi Napokkal és Nyílt Napokkal történt. A szeretet érezhető volt a Családi Napok során, a nyílt napok iránti érdeklődés csekély volt, a jövőben ezt a létszámot növelni fogjuk reményeink szerint.

Eredmény: a kollégákkal is jobb lett a gyerekek, hozzátartozók kapcsolata az elfogadottságuk, partnerként kezelésük tette szorosabbá ezt a kötetet. A programnak fenntartható folytatása van. Azóta több gyerek gyermekvédelmi gondoskodása megszűnt, hazavitték a gyermeküket a szülők.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Gyermekotthon	Ellátottak/fő	Hozzá tartozók	Szakemberek	Önkéntesek	Vendégek
I.GYo.Szekszárd 2018.08.24.	19	13	19		
III.Gyo.Fadd 2018.08.24.	25	2	19		
IV. Gyo.Hógyész 2018.07.27.	25	35	14	1	
V. Gyo. Tamási, Parkerdő, 2018.06.30.	35	7	42		17
VIII.Gyo.Szekszárd 2018.07.28.	22	3	16	1	4
Nevelőszülői hálózat, Pörböly 2018.09.07-08.	173	12	107	18	14
Összesen	299	72	217	20	35

Pénzkezelés és gazdálkodási ismeretek. Segíti a fiatalokat abban, hogy az élet azon területein, melyekre az iskolai oktatási keretrendszer nem tud jelenleg kielégítő választ adni, azokon alapinformációkhoz jussanak, továbbá segíti a résztvevőket abban, hogy a pénz tudatos kezelésével összefüggésben használható, alkalmazható módszereket, gyakorlati megoldásokat kapjanak.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Pénzkezelési szokásaink tanult, felvett szokások, automatizmusok. Ez azt jelenti, hogy kis odafigyeléssel megváltoztathatóak. Olyan beidegződésekről van szó, amelyeket jobb híján magunk alakítottunk ki, illetve szüleinktől láttunk. Sajnos az iskolában töltött hosszú évek alatt nem tanították meg arra, hogyan kezeljük helyesen a pénzügyeket. Magyarország felnőtt lakosainak 40%-a kevesebb, mint 1 órát foglalkozik havonta a pénzügyeivel. A pénzügyeikkel legtöbbet foglalkozók, akik a felnőtt lakosság mindössze 7%-a, ők is csak havi 2-3 órát fordítanak erre a kiemelten fontos területre. Néhány hasznos jó tanács:

1, Költs kevesebbet. Ha rendszeresen többet költesz, mint amennyi bevételed van, az teljesen normális jelenség, hogy soha nem elég a pénzed. A különbség pedig csak más pénzből fedezhető, annak pedig ára van. Aminek következtében még kevesebb pénzed lesz.

2, Válj halogatóvá. Ha jobban magadba nézel, biztosan veled is előfordult már számtalanszor, hogy megvettél valamit, sokszor nem is kevés pénzért, azután nem is használtad egyáltalán, vagy csak nem igazán használod ki. Mindannyian hajlamosak vagyunk arra, hogy a hirtelen támadt érzelmeink alapján döntünk valaminek a megvásárlása mellett. Ezért gyakran olyan dolgokat is megveszünk, amire nincs is igazán szükségünk.

3, Készíts bevétel-kiadás tervet. A havi bevétel-kiadás tervezése is erről szól. Vedd számba, hogy mennyi bevételed lesz. Azután, hogy mennyi kiadás várható. Már is kaptál egy előzetes képet arról, hogy mihez kell igazodnod egész hónapban. Fontos a kontroll, hogy terv szerint halad-e. A terv a viszonyítási alap. A tervezés nem valami bonyolult dolog, csak egy kis önfegyelem kell hozzá.

Az a lényeg, hogy ne ösztönösen kezeld a pénzedet, ne automata üzemmódban legyen.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

4, Vizsgáld felül a kiadásaidat Válassz ki egy dolgot, amiről úgy gondolod, hogy nélkülözhető, és játssz el a gondolattal, hogy mi lenne, ha a következő hónaptól ez nem lenne. Próbáld ki, és ha megy, akkor ismét keress valamit, amit számúzhatsz, vagy lecserélhetsz kisebb összegűre.

5, Hova teszed az aprót? 2 okból is jó ezt alkalmazni: Egyrészt itt is igaz az, hogy a sok kicsi nagyon is számít. Sok pénzt költünk el így, amelyek mind a „nem is tudom, mire megy el a pénzem” kategóriába tartoznak. Másrészt megtakarításra szoktat, a költekezés helyett. A megtakarítás szokását pedig kicsiben érdemes elkezdni, mert így sokkal biztosabb, hogy menni fog, majd amikor kialakult a szokás, folyamatosan növelni a megtakarított összeget. Sokan tévesen úgy gondolják, hogy a megtakarításnak kicsiben nincs értelme, nagyban meg nem tudnak.

6, Minimum 10%.A lényege az, hogy mindig, minden körülmények között, a mindenkori jövedelmed, bevételod 10%-át félre kell tenned. Nincs kifogás, nincs magyarázkodás. Mindegy, mennyit keresel most! Számold ki, hogy mennyi a 10%-a (ez csak a minimum), és azt az összeget tedd el minden hónapban nehezebb időkre. Tudom, hogy épp elég nehéz idők járnak mostanában felétek is, de pont ezért kell ezt megtenned.

7, Használd mindent arra, amire való. Például: A biztosítási termékek biztosításra valók, erre kell őket igénybe venni. Ha más elvárásaid vannak, akkor lehet, hogy csalódnai fogsz. Hiteleket csak indokolt esetben, és ne költekezésre, szórakozásra. Ezt nem kell kommentálnom. Ha lakáscél, akkor lakástakarék számla, és nem valami más. Ne hidd el, amikor azt mondják Neked, hogy az nem jó, vagy az is jó, de én tudok helyette sokkal jobbat. Lehet, hogy jó az, amit tud, de nem erre, mert nem erre van kitalálva, kialakítva! Ne csodálkozz, ha nem azt az eredményt hozza, amit vársz. És végül, a pénzedet ne csak arra használd, hogy elköltöd!

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Használd arra is, hogy állandó biztonságérzetet, nyugalmat adjon Neked és a családnak! De ezt csak akkor képes megadni, ha mindig van belőle, és egyre több van belőle!

A leghatékonyabb tanulási módszer nem az előadások hallgatása vagy könyvek olvasása, hanem az aktív, cselekvéssel kombinált, szimulációkban begyakorolt ismeret anyag. Ezt az innovatív módszert használjuk a pénzügyi tudatosság elsajátítása érdekében a résztvevőknél, a Cashflow 101 szimulációs eszköz segítségével. A résztvevők programjaink keretében szimulációs gyakorlatok révén megtapasztalják és az elmélet által megtanulják a pénz működését, kezelését.

Az alkalmak erre megfelelő méretű helyiségben zajlanak le, 6 fő résztvevőnként 1 fő moderátor segítségével, kis csoportos, játékos foglalkozások keretében. Egy tematika kb. 4*45 perc időtartamú és a 8 tematikából álló kurzus során a fiatalok teljes körűen elsajátítják az alapvető ismereteket a pénz megtartásával és kezelésével kapcsolatban. A prezentáció segítségével bemutatásra kerülő elméleti anyag mellett **szimulációs környezetben játékos módon gyakorlati tapasztalatot is szereznek.**

A kurzusok során biztosított a tananyagot és a munkafüzetet. Az írott tananyag segíti a résztvevők egyes foglalkozásokon elhangzott elméleti ismeretek újbóli elolvasását, és memorizálását. A kurzus során a gyakorlati tapasztalatok rögzítését segíti a munkafüzet, mely egyúttal a család bevonására szolgáló házi feladatokat is tartalmazza. Az egyes heti házi feladatok elkészítését is a munkafüzetben oldják meg a kurzusok résztvevői.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A Kurzusok során a programba bevont résztvevők képességfejlesztése is megvalósult.

Ezen képességfejlesztések:

- kortársakkal való együttműködési képesség
- csapatszellemben való gondolkodás az egyéni érdekérvényesítés helyett
- szövegértési ismeret megértésének gyakorlati hasznossága
- a logikus gondolkodás fejlesztése
- a matematikai alap-fejben számolási képesség fontossága a döntéseknél
- a szerepjátékokra való alkalmasság fejlesztése
- a gondolatok szóbeli kifejezésének képességfejlesztése
- önbizalom növelése interjúk készítésével
- az előadások, táblázatok, diagramok, leírások készítése az informatikai tudás gyakorlati alkalmazhatóságát és az előadó képességet fejleszti.
- az önismeret fontosságának felismertetése, hogy mit kell tennie a résztvevőnek annak érdekében hogy jobb legyen azon területeken, ami számára még nem működik optimálisan (pl. számolási képességet kell javítani, olvasási készséget kell javítani, kommunikációt kell javítani, a türelmet és kitartást kell fejleszteni, a koncentrációs képességet kell fejleszteni stb.)

A gyermekek beutalásának egyik fő oka, a családjaik helyes pénzkezeléseinek nehézsége. A prioritások felállítása nem történik meg, a mának élnek.

A programok szemléletváltásra, pénzszemlélet váltásra, pénzkezelési technikák tanítására fókuszáltak. Népszerű volt, ismétlésre, rögzítésre lenne szükség, hogy több gyereknél megmaradjon hosszútávra ezen technikák alkalmazása.

Fenntarthatóságát dolgozóink a napi folyamatba építetten valósítják meg, hivatkozva a programokra.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

- **Terápiákról:**

A terápiás foglalkozások a szorongások, feszültségek oldására jöttek létre és valósultak meg.

1.Terápiás kutyákkal: több gyerekotthon, (I., III., V., VIII.), és nevelőszülőknél elhelyezett gyerekek részvételével sikeresen megvalósult. Különleges program volt az érzelmi sérült gyerekeink részére. Az állatokkal való találkozás kiemelt légkörű volt, szeretetet adtak és kaptak.

2.Meseterápia: A meseterápia a magatartászavaros kicsik szorongásának oldására jött létre. A foglalkozássorozat a nevelőszülői hálózat kisgyermekére fókuszált.

Eredmény: nyugodtabbá váltak a gyerekek.

3.Művészetterápia: keretein belül selyemfestés valósult meg, selyemsálat készítettek a foglalkozásokon (16 fő), művészetterápiával a drogprevencióért 8-9 fő nyitott csoportban alkottak.

A programsorozatok eredményesen megvalósultak.

Művészetterápiás foglalkozásoknál a szóban nehezen kifejezhető problémák aktivitással feloldását segítette.

Eredmény: önértékelésük pozitívabbá vált, erősödését, kisebbségi érzésük csökkent. Szorongásuk, feszültségük oldódott.

4.Csecsemőápolás:

- 20 serdülő lány vett részt a jövőbeli gyermekük ápolásának felkészítésében.

- Az ellátott serdülő lányokkal sikeresen megvalósult ez a program is. Az USA-ból beszerzésre került 1 db kontrollt adó baba és 2 gyakorló modellbaba. A *Readybaba* csecsemőápolásra felkészítés

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

eredményességének ellenőrzésére szolgált. Védőnő vezette le az ápolási feladatokra felkészítést.

- Csecsemőápoló- és gondozó akkreditált tanfolyam 32 órában 24 fővel valósult meg eredményesen. Tolna-megye gyermekotthonaiból, lakásotthonaiból vettek részt a dolgozóink. A beszerzett *Readybaba* ismételten szemléltetésre került. Az elméleti oktatás zárására Módszertani bölcsődében szereztek tapasztalatot Baján a tanfolyam résztvevői.

- Érzékenyítő, léleképítő:

5 fő ellátott volt a pódiumbeszélgetésen. Eredményesen megvalósult 50 fővel/szakemberrel.

A foglalkozássorozat 2018. október 25 és 26 kezdődött, majd 2018. november 14-én összevont érzékenyítő programmal folytatódott nagy sikerrel, melyre a nagykorúvá vált és távozott gondozottjainkat is visszahívtuk, pódiumbeszélgetésre. Az előadások mellett a nagykorúak életkezdési nehézségeiről kértem beszélgetést, hogy a dolgozóink érzékeljék, hogy mely területen kell a továbbiakban is segítséget adni.

A bemutatkozástól a verekedés elkerüléséig:

A frusztrációból, deviáns múltból, agresszív tapasztalatokkal érkezett beutalt gyerekeink többsége vélt vagy valós sérelemre agresszióval reagálnak, verbálisan vagy tettelesen. Ennek a feloldására *játék, sport, kerékpározás* lehetőségeit bemutatva valósult meg a program. Játéklehetőség bővítésére minden csoportunk multifunkcionális asztal, KRESZ szabályai szerint felszerelt, 14 db gyönyörű kerékpár került beszerzésre. A kerékpározás balesetmentes megvalósulásához a **Tolna Megyei Rendőrfőkapitányság** és közlekedés **rendészet dolgozói** készítették fel gyerekeinket a balesetmentes országúti kerékpározásra.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Önálló- és munkamotiváció

A gyerekek felkészítése a felnőtt élet feladataira, konkrét segítséggel zajlott. Jogi, Családi étellel, problémáik megoldásával, hogyan kihez fordulhatnak volt a téma. Munkára motiválásuk két területen történt a fiúknál Faddon: asztalos és szobafestő szakmák bemutatásával. A lányok a fodrász, szakács és felszolgáló munkát tapasztalhatták meg.

Jövőkép

A gyerekeink jövőendő családjukban működésük megsegítésükre kapaszkodókat építettünk be a programba. *MariaZell* zárandoklatra (I. Mérföldkő), püspöki szentmisére, Mindszenti Bíboros volt nyughelyét látogattuk meg. *Pál Feri* (156 szakember), *Serbán Valentin Atya* (10fő ellátott) előadása házasesetre való felkészítés volt hivatott. Az európai keresztény kultúrára hívta fel a figyelmet. Kapaszkodási lehetőséget, közösséget adtunk a nehéz élethelyzetű gyerekeinknek.

Projekt Zárókonferencia

A zárókonferencia Bicalon az egész pályázati munkát felölelte. Az előadások a problémáinkra fókuszáltak. A romagyerekek háttérének megismertetését segítette elő. A pályázati programok fényképekkel illusztrált bemutatása módszertani továbbképzésnek is tekinthető. Látványos volt. Megbecsülést váltott ki, javasolták az ismétlést.

Az egymásra való odafigyelés a projekt megvalósítása során végig nagyon nagy hangsúlyt kapott. Játékosan tudatosítottuk az egészséges családi-, baráti-,párkapcsolati kötődésekhez elengedhetetlen normákat. Az érzelmek kifejezését, a döntések meghozatalát, azok következményeinek felvállalását, a hibás döntések után való „felállást”, az igaz szereteten alapuló mély kapcsolatok kialakításának igényét fejlesztettük az előadásokkal, s az azt feldolgozó interaktív feladatokkal. A tréningek során egyéni és csoportos formában dolgoztuk fel a témákat az alakuló igények szerint.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A zárókonferencia Bicalon az egész pályázati munkát felölelte. Az előadások a problémáinkra fókuszáltak. A romagyerekek háttérének megismertetését segítette elő. A pályázati programok fényképekkel illusztrált bemutatása módszertani továbbképzésnek is tekinthető. Látványos volt. Megbecsülést váltott ki, javasolták az ismétlést.

Az egymásra való odafigyelés a projekt megvalósítása során végig nagyon nagy hangsúlyt kapott. Játékosan tudatosítottuk az egészséges családi-, baráti-,párkapcsolati kötődésekhez elengedhetetlen normákat. Az érzelmek kifejezését, a döntések meghozatalát, azok következményeinek felvállalását, a hibás döntések után való „felállást”, az igaz szereteten alapuló mély kapcsolatok kialakításának igényét fejlesztettük az előadásokkal, s az azt feldolgozó interaktív feladatokkal. A tréningek során egyéni és csoportos formában dolgoztuk fel a témákat az alakuló igények szerint.

Az elutasítás elfogadása és feldolgozása, a segítségkérés jelentősége, a természetes támasz és az intézményi segítő hálózat is érintett témák voltak. Mindezen témák, tematikai egységek feldolgozása a gyermekek otthonról, hozott tapasztalataihoz, valamint a programban egymás mellett futó „friss” visszajelzésekhez igazodott. Egy-egy téma hangsúlyosabb volt minden csoportban. A konkrét témák feldolgozását mindig a jelenlévő gyerekek életkorának, nemének, érdeklődésének, mentális állapotának megfelelően alakítottuk.

Szekszárd, 2022. június 29.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE